

Till nomineringsgrupperna i kyrkomötet avseende kyrkostyrelsens skrivelse till kyrkomötet om verksamhet och ekonomi 2024-2026.

Svenska kyrkan har i olika medier och från ledande håll, till exempel Ärkebiskop Martin Modéus och chefen för Act Svenska kyrkan Erik Lysén, varit tydlig i sin kritik mot regeringens planerade nedskärning av det internationella biståndet. Som exempel kan nämnas uppropet ”Prioritera världen!” som undertecknats av 10 svenska kyrkoledare, däribland ärkebiskopen. Från det uppropet kan följande citeras: ”..samtidigt som våra nationella utmaningar är stora, får vi och våra folkvalda politiker inte förlora det globala perspektivet”, ”Våra samfund är en del av en världsvid kyrka och har nära relationer till systrar och bröder i Afrika, Asien, Mellanöstern och Latinamerika. Precis som vi känner de oro inför framtiden. Men deras behov och utmaningar är långt mycket större än de vi har på hemmaplan”, ”Det globala perspektivet behöver genomsyra alla politikområden. Inte minst gäller det biståndet som är ett konkret utflöde av en generös och relevant politik”, samt ”Vi har råd”. Uppropet utmynnar i en uppmaning att 1% målet ska fortsätta att gälla.

Utsattheten och nöden runt om i vår värld, och inte minst i de sammanhang där våra partnerkyrkor är verksamma, är på en sådan nivå att de som inte upplevt det med sina egna ögon kan ha svårt att förstå hur fruktansvärt svårt dessa våra medmänniskor har det. Vad som inte är svårt att förstå för oss som är involverade i kyrkans arbete, är den specifika och av Jesus tydligt uttalade kallelsen - och ansvaret – Kristi kyrka har gentemot ”dessa mina minsta”.

När Svenska kyrkans främsta företrädare tydligt står upp för internationell solidaritet (som i kyrkans uppdrag gestaltas genom internationell mission och diakoni) och ansvaret som det innebär att vara en del i den världsvida kyrkan, väljer kyrkostyrelsen att gå i motsatt riktning i sitt budgetförslag till kyrkomötet. Kyrkostyrelsens skrivelse till höstens kyrkomöte 2022 (2022:1) avseende verksamhet och ekonomi för 2023-2025 bifölls av kyrkomötet i november 2022. Här framgår att anslaget från nationell nivå till Act Svenska kyrkan succesivt ska minskas från en nivå på ca 100 mkr/år 2022 till 15 mkr/år 2025. I Kyrkans Tidning (36/2023) framgår att kyrkostyrelsen håller fast vid den linjen i sin skrivelse till höstens kyrkomöte 2023. Anslaget till internationell verksamhet ska skäras med 85%. Som jämförelse med kyrkans kritik gentemot att regeringen överger 1% målet ska ställas att kyrkan sänker den egna nivån till 0,4%! Svenska kyrkan säger alltså en sak och gör en annan, vilket inte borgar gott för trovärdigheten. Med den här typen av agerande ringer alla fina ord tomma och Svenska kyrkan säljer ut den profetiska röst som verkligen hade behövts i dagens kontext.

Förslaget att skära ned på det internationella åtagandet motiveras dels med att Svenska kyrkans verksamhet på nationell nivå för 2024 och 2025 kommer att gå med underskott, dels att den internationella verksamheten kan finansieras med motsvarande högre insamlingar (intervju med ekonomichef Gustaf af Ugglas och chefen för Act Svenska kyrkan Erik Lysén i Kyrkans Tidning 36/2023). Bägge förklaringarna är bristfälliga och måste kritiskt granskas.

Svenska kyrkan på nationell nivå har ett eget kapital på över 10 miljarder kronor och en investeringsportfölj på motsvarande belopp. Verksamheten föreslås i och för sig budgeteras med underskott för 2024 och 2025, men inklusive avkastningen på det stora kapitalet visar sista raden på ett överskott. Oaktat att vi här inte väljer att gå in i en mer teknisk analys av det egna kapitalets sammansättning eller syftet med avkastningen från kapitalförvaltningen, konstaterar vi bara att Svenska kyrkan troligtvis är en av världens rikaste kyrkor – ”Vi har råd!”, för att åter citera kyrkoledarna. Och varför välja att inkludera i de föreslagna besparingarna den post som direkt kommer att drabba de mest utsatta människorna? Det finns en mängd andra budgetposter som kunde

ha nedprioriterats om det verkligen måste till en besparing. Det är således ett medvetet val att kraftigt reducera det internationella anslaget, ett val som vi anser strider mot kyrkans grundläggande värderingar och företrädares aktuella uttalanden. Det är etiskt besvärande.

Motiveringen att Act Svenska kyrkan skulle kunna höja insamlingen i motsvarande omfattning, dvs med 85 mkr per år, för att inte tvingas dra ned på sina åtaganden måste betecknas som fullständigt orealistiskt. Kyrkomötets eget ekonomiutskott har också uttalat skepsis kring detta ("Utskottet vill uttrycka farhågor och stor tveksamhet över den intäktsbudget som kyrkostyrelsen upprättat för insamlade medel till Act Svenska kyrkan, trots att en ny strategi för insamlingsverksamheten tagits fram. Den riskerar att vara alltför hoppfull och osäker." Ekonomiutskottets betänkande 2022:1, sid 15).

Dessutom är det ett stort nedvärderande av det arbete som Act Svenska kyrkan, alla ideella och enskilda givare redan gör – för om en kraftig höjning av insamlade medel hade varit möjlig, varför skulle den då inte redan ha ägt rum? Ett paradigmskifte i insamlingsresultat (ca 50% ökning jämfört med ett hittillsvarande normalt utfall) antas däremot nu plötsligt ske trots att redan trogna givare pressas av inflation och reallönesänkningar. Nej, konsekvensen av det minskade anslaget kommer i stället bli att medel till partners och behövande skärs ned, med lidanden och oåterkalleliga konsekvenser för de mest utsatta människorna. Lidanden som vi nog inte skulle klara av att se och höra. De som drabbas är främst kvinnor och barn, dem vi med ord förankrade i Den hebreiska bibeln och Nya testamentets skrifter, genom bön om kraft att värna genom programförklaringar upprepat säger att vi med kärlekens Gud värnar.

Signalen internt till stift, församlingar och enskilda givare är förödande. Hur motiverar kyrkostyrelsen att "andra" ska ge, och ge betydligt mer än tidigare, när nationell nivå inte är villig att bidra utan i stället minimerar sitt åtagande?

Dialogtillfällena och transparens som möjliggjort fördjupande analyser och diskussioner, eller gett tillfälle för bred demokratisk genomlysning, har helt saknats inför detta förslag till beslut. Alla vi som är Svenska kyrkan och som bidrar med kyrkoavgift, engagemang, bön och gåvor har helt lämnats utan inflytande eller inte ens tillfrågats. Nationell nivå har organisatoriskt tilldelats huvudansvaret för Svenska kyrkans internationella arbete, men kyrkostyrelsen agerar som om ett av Svenska kyrkans centrala uppdrag enbart är ett budgetbeslut som okommenterat kan infogas på sidan 29 (2022:1) i ett i övriga hänseenden mycket omfattande dokument. Nog borde en så pass radikal omläggning av Svenska kyrkans internationella uppdrag (som det här beslutet kommer att innebära) vara en strategisk fråga än att behandlas som en rad i budgeten av kyrkostyrelsen på förslag av kyrkokansliet?

Med detta brev vill vi därför vädja till att ni i era sammanhang lyfter frågan och verkar för att kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötet avseende anslaget till Act Svenska kyrkan avslås och att anslaget bibehålls på minst 2022 års nivå.

Kristian Lillö, kyrkoherde Helsingborgs pastorat, kontraktsprost Lunds stift

Tomas Andersson, economichef med internationellt verksamhetsansvar Helsingborgs pastorat

Cc/Biskopskollegiet